

ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

- Site: <https://bankfin.unipi.gr/mathimata/diaxeirisi-kindynou-xrimatopistotikon-idrymaton/>
 και στο eclass.unipi.gr
- Εξάμηνο: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ 2019-2020
- Διδάσκων: Γκίκας Α. Χαρδούβελης
- Σύγγραμμα: Διοίκηση Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων και Διαχείριση Κινδύνων, των Anthony Saunders & Marcia Millon Cornett, Broken Hill Publishers, 2017, μετάφραση της 8^{ης} έκδοσης του 2014.
Πέρα από τη Λιτότητα (BBMΠ), επιμέλεια: Δ. Βαγιανός, Ν. Βέττας, Κ. Μεγύρ, Χρ. Πισσαρίσης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, 2017.
- Σημειώσεις: Θα ανεβαίνουν στο site στη διάρκεια του μαθήματος.
- Ασκήσεις: Από το σύγγραμμα, υποχρεωτικές. Θα δοθούν οι λύσεις τους στο site.
- Αναγνώσματα: Στο site. Τα υποχρεωτικά με αστερίσκο. Ορισμένα θα καλυφθούν στις διαλέξεις, όχι όλα. Στη διάρκεια του εξαμήνου θα μοιραστούν και άρθρα από τον Οικονομικό Τύπο για επίκαιρα τραπεζικά θέματα. Θα βοηθούν τη συζήτηση στην τάξη και είναι υποχρεωτικά αναγνώσματα.
- Εξετάσεις: Προαιρετική πρόοδος 1 ώρα, υποχρεωτικό τελικό διαγώνισμα 2 ωρών.
 Ο βαθμός υπολογίζεται ως εξής: ΒΑΘΜΟΣ = Max {A, B}, όπου A = 100% ειδικό βάρος στο τελικό διαγώνισμα, B = (50% πρόοδος + 50% τελικό διαγώνισμα). Σε περίπτωση επαναληπτικής εξέτασης (π.χ. Σεπτεμβρίου) δεν προσμετράται ο βαθμός της προόδου, δηλαδή δίδεται 100% ειδικό βάρος στο επαναληπτικό διαγώνισμα.

Περιεχόμενα

Η υποχρεωτική ύλη υποδηλώνεται με αστερίσκο (*)

1. Χρηματοοικονομικό Σύστημα, Κρίση και Τράπεζες στην Ελλάδα

- Ο διαμεσολαβητικός ρόλος των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων στο διεθνές περιβάλλον
- Ελληνικές τράπεζες: Κρίση και αγορές, δάνεια και καταθέσεις
- Το PSI και οι τρεις ανακεφαλαιοποιήσεις
- Ελληνικό χρηματοοικονομικό σύστημα και πολιτικές για το μέλλον

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_FALL_2019_SET_1_FINANCIAL SYSTEM-GREEK_BANKS»

* Saunders, κεφ. 1, σελ. 22-45, και Παράρτημα 1-A

* Saunders, κεφ. 2, σελ. 92-94

* Saunders, κεφ. 4, σελ. 144-148

* Saunders, κεφ. 5, σελ. 180-182

* Saunders, κεφ. 6, σελ. 222-223

Saunders, κεφ. 7, σελ. 227-248

Χαρδούβελης, Γκ., 2011, «Το χρονικό της διεθνούς και συνακόλουθης ελληνικής και ευρωπαϊκής κρίσης: Αίτια, επιπτώσεις, αντιδράσεις, προοπτική», εισαγωγικό κεφάλαιο, στο Από τη Διεθνή Κρίση στην Κρίση της Ευρωζώνης και της Ελλάδας: Τι μας Επιφυλάσσει το Μέλλον, Εκδόσεις Λιβάνη, Μάρτιος, ISBN 978-960-14-2343-2, σελ. 32-128.

* Χαρδούβελης, Γκίκας, 2017, «Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα στα χρόνια της κρίσης», στον τόμο: Το Οικονομικό Δίκαιο την Εποχή της Κρίσης, 1^ο Συνέδριο ΕΜΕΟΔ, επιμέλεια: Εταιρεία Μελέτης Εμπορικού και Οικονομικού Δικαίου, σελ. 89-112, εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη

* Βαγιανός Δ., Τούτσουρα Μ., Χαλιάσος Μ. και Χαρδούβελης Γκ., «Χρηματοοικονομική Ανάπτυξη και ο Πιστωτικός Κύκλος στην Ελλάδα», κεφ. 7, σελ. 273-334, στον συλλογικό τόμο Πέρα από τη Λιτότητα, των BBMΠ, 2017

* Τράπεζα της Ελλάδος, 2012, «Εκθεση για την Ανακεφαλαιοποίηση και Αναδιάρθρωση του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα», σελ. 3-10, Δεκέμβριος.

* Τράπεζα της Ελλάδος, 2019, «Επισκόπηση του Ελληνικού Χρηματοπιστωτικού Συστήματος», κεφ. 1, σελ. 17-18, κεφ. 2.4, σελ. 35-37, κεφ. 3, σελ. 37-40, Ιούνιος.

2. Κίνδυνος Επιτοκίου

(α) Εισαγωγή στον Κίνδυνο Επιτοκίου

- Σταθμισμένη Διάρκεια (Duration)
- Duration Gap
- Προαιρετικό ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Κυρτότητα, Τιμολόγηση των Brady Bonds

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_FALL_2019_SET_2A_INTEREST-RISK»

* Saunders, κεφ. 9, σελ. 293-326, και Παράρτημα 9B, σελ. 342-348.

Saunders, κεφ. 9, Παράρτημα 9B, σελ. 336-341.

* Ασκήσεις, κεφ. 9: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 18, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 33, 34, 35

(β) Αντιστάθμιση Κινδύνου Επιτοκίου

- Περιγραφή παραγώγων αξιογράφων
- Αντιστάθμιση με Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης (Futures), Αντιστάθμιση με Συμβόλαια Ανταλλαγής (Swaps), Τιτλοποιήσεις (Securitization)

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_FALL_2019_SET_2B_HEDGING-with-DERIVATIVES»

* Saunders, κεφ. 22 (σελ. 831- 849), κεφ. 24 (σελ. 913-924) Interest Rate Futures & Swaps

* Ασκήσεις: {22.4, 22.6, 22.9, 22.12, 22.16, 22.19, 22.20, 22.21, 22.22, 22.23, 22.25},
{24.4, 24.6, 24.7, 24.8}

* Saunders, κεφ. 26 {σελ. 966-986, 991-1004} Τιτλοποιήσεις

* Ασκήσεις: 26.11, 26.12, 26.13, 26.18, 26.19, 26.31, 26.41

Ζαγορήσιος Ν. & Ασημέλης Ι., «Τιτλοποιήσεις και καλυμμένες ομολογίες ως εργαλεία ρευστότητας» σελ. 247-271, στο Η διεθνής κρίση, η κρίση στην Ευρωζώνη και το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, επιμέλεια: Γκ. Χαρδούβελης & Χ. Γκόρτσος, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Ιούνιος 2011

(γ) Ελληνική κρίση και κίνδυνος ρευστότητας

* Τράπεζα της Ελλάδος, 2019, «Επισκόπηση του Ελληνικού Χρηματοπιστωτικού Συστήματος», κεφ. 2.2, σελ. 26-31, Ιούνιος.

Πρόδος (μετά από περίπου 12-13 διαλέξεις)

---

3. Πιστωτικός Κίνδυνος

- Ποιότητα & Χαρακτηριστικά δανείων, Απόδοση
- Υποδείγματα Μέτρησης Πιστωτικού Κινδύνου
- Αντιστάθμιση Πιστωτικού Κινδύνου

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_FALL_2019_SET_3_CREDIT RISK»

* Saunders, κεφ. 10 (σελ. 349-383, 387-394), κεφ. 22 (σελ. 858-864),

κεφ. 24 (σελ. 929-937), κεφ. 26 (σελ. 1004-1006)

* Ασκήσεις: {10.25, 10.26, 10.27, 10.34, 10.35, 10.38},

{22.38, 22.40}, {24.9, 24.12, 24.15, 24.16, 24.20, 24.21, 24.22}

* Τράπεζα της Ελλάδος, 2019, «Επισκόπηση του Ελληνικού Χρηματοπιστωτικού Συστήματος», κεφ. 2.1, σελ. 18-26, Ειδικό θέμα II, σελ. 65-67, Ιούνιος.

Basel Committee on Banking Supervision, 2017, "Guidelines: Prudential Treatment of Problem Assets – Definitions of non-performing exposures and forbearance" <https://www.bis.org/bcbs/publ/d403.htm>

Σταματίου Θ. 2011, «Ο ρόλος των προθεσμιικών συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικού κινδύνου στην κρίση του 2008 στις ΗΠΑ και την ελληνική δημοσιονομική κρίση του 2010» στο Η διεθνής κρίση, η κρίση στην Ευρωζώνη και το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, σελ. 139-163, επιμέλεια: Γκ. Χαρδούβελης & Χ. Γκόρτσος, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Ιούνιος.

4. Συναλλαγματικός Κίνδυνος και Κίνδυνος Χώρας

- Αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου με αλλαγή στον ισολογισμό και με προθεσμιακές πράξεις
- Μορφές κινδύνου χώρας ή επικράτειας, πρόσφατη ιστορική αναδρομή
- Οφέλη και κόστη ρύθμισης δανείου
- Εκτίμηση κινδύνου χώρας και αντιμετώπιση κινδύνου με ανταλλαγή χρέους με κεφάλαιο, ή με πολυετή συμφωνία αναδιάρθρωσης των οφειλών

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_FALL_2019_SET_4_FX&COUNTRY_RISK»

* Saunders, κεφ. 13 (σελ. 480-486), 14 και Παράρτημα 14.A
κεφ. 22 (σελ. 850-855), κεφ. 24 (σελ. 925-928)

* Ασκήσεις: {13.8, 13.10, 13.21, 13.22, 13.30}, {14.7, 14.17, 14.18, 14.22, 14.23, 14.24, 14.25},
{22.32, 22.33, 22.35, 22.36}, {24.14(a-l), 24.17, 24.18}

5. Κίνδυνος Αγοράς

- Χρησιμότητα Διαχείρισης Κινδύνου Αγοράς, Επενδυτικό Χαρτοφυλάκιο
- Μέτρηση Κινδύνου Αγοράς (VAR, μέθοδοι Προσομοιώσεων, Credit Metrics & Expected Shortfall)
- Κίνδυνος Αγοράς και τραπεζική εποπτεία

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_FALL_2019_SET_5_MARKET RISK»

* Saunders, κεφ. 15 (σελ. 541-567)

* Ασκήσεις: 5.4, 5.6, 5.7, 5.9, 5.10, 5.11, 5.12, 5.13, 5.18, 5.20, 5.25, 5.26

* Τράπεζα της Ελλάδος, 2019, «Επισκόπηση του Ελληνικού Χρηματοπιστωτικού Συστήματος», κεφ. 2.3,
σελ. 31-35, Ιούνιος.

Χαραλαμπίδης, Μ. «Διαχείριση κινδύνων: Διδάγματα από την κρίση και προοπτικές», 2011, στο Η διεθνής κρίση, η κρίση στην Ευρωζώνη και το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, σελ. 123-138, επιμέλεια:
Γκ. Χαρδούβελης & Χ. Γκόρτσος, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Ιούνιος

6. Κεφαλαιακή Επάρκεια

- Stress tests σε Η.Π.Α. & Ευρωζώνη – Νέες μεθοδολογίες εποπτείας
- Βασιλεία - I (1992) – Δείκτης Φερεγγυότητας
- Αναθεωρημένη Συμφωνία Βασιλείας - I (1996) και κίνδυνος Αγοράς, Δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας
- Βασιλεία - II (2007)
- Βασιλεία - III (2013) και δραστική αυστηροποίηση της εποπτείας, ICAP, ILAP, MREL

* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: «GH_UNDERGRAD_FALL_2019_SET_6_CAPITAL-ADEQUACY»

* Saunders, κεφ. 20 (σελ. 735-770),

Saunders, κεφ. 15 (σελ. 567-576)

* Ασκήσεις: 20.5, 20.16, 20.18, 20.21, 20.23, 20.25, 20.26, 20.27, 20.28, 20.29, 20.32

* European Central Bank, 2014, Περίληψη, Συγκεντρωτική Έκθεση σχετικά με την Αξιολόγηση, σελ. 3-14,
Οκτώβριος.

* Τράπεζα της Ελλάδος, 2014, «Άσκηση Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων για τον Ελληνικό
Τραπεζικό Τομέα 2013», σελ. 3-14, Μάρτιος.

* Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2015, «Η ΕΚΤ διαπιστώνει συνολική υστέρηση κεφαλαίων ύψους 14,4
δισεκ. ευρώ σε τέσσερις σημαντικές ελληνικές τράπεζες,» 31/10, και «Τα αποτελέσματα του
Stress Test για τις ελληνικές τράπεζες»

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2015/html/sr151031.el.html>

* Τράπεζα της Ελλάδος, 2018, Επισκόπηση του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, Μάιος, σελ.
59-61, ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΑΚΡΑΙΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.

Basel Committee on Banking Supervision, 2017, "Standards: Pillar III Disclosure Requirements – Consolidated and
Enhanced Framework," <https://www.bis.org/bcbs/publ/d400.htm>

Board of Governors of the Federal Reserve System, 2018, Comprehensive Capital Analysis and Review 2018:
Assessment Framework and Results, June, σελ. 1-97.

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΤΥΠΟΙ
ΘΑ ΣΑΣ ΔΟΘΟΥΝ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟ ΕΚΑΣΤΟΤΕ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

1. **Ομόλογο** με ονομαστική αξία F , τοκομερίδιο περιόδου C , λήξη M περιόδων. Το επιτόκιο περιόδου στην αγορά είναι r .

$$\text{Τιμή } P \equiv \frac{C}{r} [1 - (1+r)^{-M}] + \frac{F}{(1+r)^M}$$

$$\text{duration } D \equiv \frac{1+r}{r} - \frac{M(\frac{C}{F} - r) + (1+r)}{(1+r)^M \frac{C}{F} - (\frac{C}{F} - r)}$$

$$\text{κυρτότητα } CX \equiv A/B$$

$$\text{όπου } A \equiv 2 \frac{C}{F} (1+r)^2 [(1+r)^M - \frac{1+r+rM}{1+r}] + M(M+1)r^2(r - \frac{C}{F})$$

$$B \equiv r^2(1+r)^2 [\frac{C}{F} \{(1+r)^M - 1\} + r]$$

2. **Annuity** M περιόδων με ποσό πληρωμής C ανά περίοδο. Το επιτόκιο περιόδου στην αγορά είναι r .

$$\text{τιμή: } P \equiv \frac{C}{r} [1 - (1+r)^{-M}]$$

$$\text{duration: } D \equiv \frac{1+r}{r} - \frac{M}{(1+r)^M - 1}$$

$$\text{κυρτότητα: } CX \equiv \frac{2}{r^2} - \frac{M[2(1+r) + r(M+1)]}{r(1+r)^2 [(1+r)^M - 1]}$$